

Algemene Beschouwingen 2024

Volop realisatie

Als fractie van de CU-SGP Heerde zien en merken we de realisatie van het coalitieakkoord. Er worden overall woningen gebouwd. Tot en met sociale huurwoningen in de centra van onze woonkernen. De Gemeente Heerde presenteert en zet zich neer in de regio en zit met onze burgemeester en wethouders op een gezonde manier 'aan de knoppen' bij de gemeenschappelijke regelingen. In Heerde ligt een enorme bouwput. De start van het 'groen en blauwe' centrum is in uitvoering. En in Wapenveld schieten appartementen uit de grond. Worden de contouren van de Hof van Cramer zichtbaar. Inwoners van onze gemeente denken en doen mee. Veessen organiseert zich, de dorpendeals komen met plannen, we gaan Heerde 850 jaar vieren en zelfs 1000 jaar Markluiden. Laten we dóórgaan met participatie en uitvoering van het coalitieakkoord. Dóórgaan met 'Samen leven, Samen doen'.

Ravijnjaren, ombuigingen en 'nu is het genoeg'

Een goed uitgangspunt in 'financieel Nederland' is dat structurele uitgaven gedekt dienen te worden door structurele inkomsten. En jarenlang hebben we de Gemeente Heerde in financiële zin zó aangestuurd. 'Structurele kosten dekken door structurele inkomsten', daar let onze toezichthouder de Provincie Gelderland ook op. Maar in het huidige gemeentelijke financiële klimaat lopen we hiermee vast.

Vorige week sprak Sharon Dijksma, de burgemeester van Utrecht in haar rol als voorzitter van de VNG onze nieuwe regering aan: *"Linksom of rechtsom moet er geld bij"*. Hierbij een oproep aan ons college. We zijn een kleine gemeente, maar 'bemoei' je alsjeblieft met deze discussie en ga vooral voor 'structurele inkomsten'.

Opnieuw 'verrast' de meicirculaire ons positief, met name in het lopende jaar 2024, en ook in 'de ravijnen' 2026 en 2027. De besparing op 'jeugdzorg' wordt positief gemuteerd en dankzij ons uitgangspunt van 'reëel begroten' is dat nu een meevaller voor ons. Hoe zit het eigenlijk met de toename van het aantal kernen van 8 naar 9? Hadden we dat kunnen verwachten? Hoe wordt daarnaar gekeken en kunnen we hierop sturen?

Terug naar de discussie over 'structurele inkomsten'. Onzes inziens is de grens bereikt. Jarenlang trouw en gezond beleid in de Gemeente Heerde. Een rijksoverheid die taken doorzet naar de gemeenten. En te begrijpen, veelal kunnen we lokaal beter en passender sturen dan de rijksoverheid. Maar bij structureel werk, hoort structureel geld. Onze 'structurele inkomsten' zitten inmiddels vast. En incidenteel 'strooit' de rijksoverheid jaar op jaar 'bij'. Daarop anticiperen we als gemeente Heerde en als raad doen we daar ruimhartig aan mee. Net nog weer een flink bedrag voor het centrum Heerde. Heel mooi, maar dat soort plannen behoren fatsoenlijk 'aan de voorkant' begroot te worden, wetend welk effect het heeft op langere termijn. Met 'strooigeld' kunnen we geen fatsoenlijk financieel beleid voeren.

Wat bedoelen we met 'de grens bereikt'? Daar willen we graag met u als raad en college over in gesprek. De wethouder financiën heeft in de auditcommissie het volgende aangegeven: *"Wolbert Meijer licht toe dat het college (in lijn met het advies van de VNG) een koers aan de raad voorstelt waarbij het college in het najaar van 2024 een traject met de raad wil starten om rond maart 2025 een concreet en toereikend ombuigingspakket – gebaseerd op het tekort van 2027 – te kunnen presenteren. Deze voorstellen kunnen dan in de perspectiefnota 2026-2029 worden verwerkt."* Even naar dat advies van de VNG, de datum 1 maart 2024. *"Bereid ombuigingen voor waartoe in uw gemeente besloten zal worden indien de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang. Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk. Beschrijf in ieder geval de 5 meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties"*

en het taakveld dat daarmee geraakt wordt.” Tegelijk staat er in de brief: “Wees voorzichtig, prepare for the worst, hope for the best” en “wacht op duidelijkheid”. Tevens de toezegging van de VNG om na de meicirculaire ‘het tweede deel’ van het advies van de VNG naar de gemeenten te sturen.

Brengt onze nieuwe regering wellicht de noodzakelijke structurele middelen naar Heerde? De VNG heeft een ‘eerste analyse van het hoofdlijnenakkoord’ gemaakt. Conclusie: “De financiële positie van gemeenten verbetert niet. Vanaf boekjaar 2026 zullen gemeenten moeten gaan bezuinigen om tot een meerjarig sluitende begroting te komen. De impact voor burgers hangt af van de keuzes per gemeente, maar in zijn algemeenheid zal dit betekenen dat het niveau van voorzieningen en dienstverlening omlaag zal gaan.”

De VNG wordt ‘heen en weer’ geslingerd en weet niet meer wat ze moet adviseren aan gemeenten. En ze maken zich afhankelijk van de ‘eenmalige worsten’ die aan de gemeenten worden voorgehouden.

Terug naar die ‘5 significante ombuigingsmaatregelen’. Aan welke ombuigingsmaatregelen denkt het college? En collega raadsleden, waar denken jullie aan? Als wij even meedenken komen we als snel uit bij: 1. De bekende ‘schraapmethode’. Alle lucht uit de begroting halen. En op die manier een structureel bedragje bezuinigen. Laat het eens € 100.000, - zijn. En als 2. wellicht ‘minder externe inhuur’. Maar daar gaan we al heel bescheiden mee om. We weten als kleine gemeente soms ook nog ‘goedkope’, ‘jonge’ veelbelovende ambtenaren al dan niet in opleiding binnen te loodsen via inhuurprogramma’s en aan ons te binden. En zonder die inhuur kunnen we ons coalitie programma niet uitgevoerd krijgen. Als het bijvoorbeeld over ‘bouwen’ gaat, zullen we onze inwoners moeten teleurstellen, worden wachttijden langer vanwege onvoldoende ambtelijke capaciteit. Wij komen niet verder dan deze 2 en horen zometeen van het college wel waar zij aan denken. Hebben we ‘twee goede’ te pakken en wat zijn de overige drie?

Eigenlijk willen we er niet over denken. Wat ons betreft is de grens bereikt. En buigen we níét mee met het advies van de VNG. Laten we tijd en energie steken in andere dingen dan de bezuinigingen voorbereiden. Niet de VNG zit aan het roer in Heerde, maar de raad. Niet in het najaar 2024 bezuinigingen voorbereiden en in maart 2025 een ‘ombuigingspakket’ presenteren, maar allereerst vasthouden aan dat we op deze wijze niet verder kunnen en niet verder gaan. En de ambtelijke capaciteit die nú beschikbaar is het komende jaar benutten voor uitvoering van de programma’s zoals gepland. Dat is namelijk wél direct vóór onze inwoners.

Voorjaarsnota 2024 en perspectiefnota 2025-2028

Technische maatregelen

Even naar de ‘technische maatregelen’. Voorgesteld wordt ‘een greep’ van 5,6 miljoen te doen uit de ‘incidentele middelen’ om de structurele kosten te verlagen. U voelt al het verband met ons eerste punt. Ten aanzien van ‘kapitaallasten ICT met een structurele besparing van €56.000,-’ en ‘investeringen inrichting/meubilair gemeentekantoor van €52.000,-’ kunnen we ons zo’n eenmalige injectie voorstellen. Ten aanzien van ‘investeringsreserve de Noordgouw’ wordt voorgesteld 2,1 miljoen rechtstreeks in ‘De Noordgouw’ te pompen wat een jaarlijks exploitatievoordeel van €70.000, - oplevert. Daar hebben we twee vragen bij: “Is dit afgestemd met de accountant, wordt dit goedgekeurd?” en “Hoe verhoudt zich dit met de ontwikkelingen rond de verplichting om te komen tot een integraal huisvestingsplan onderwijs?”. Er wordt ook gesproken over ‘Stopzetten dotatie De Heerd’ en ‘Stopzetten dotatie De Rijnsburg’. Zijn de gebruikers hierin meegenomen? Waarom een termijn van 30 jaar? En lopen we hier niet te ver vooruit op beslissingen die nog genomen moeten worden in het kader van ons accommodatiebeleid? Of zijn we hier bezig om structurele voorzieningen die het hart van onze gemeente Heerde vormen te ‘ontmantelen’? Dat laatste zal toch niet waar zijn.

Visie en koers college

Ten aanzien van het voorstel van het college hebben we al aangegeven dat we een andere koers voorstaan met betrekking tot de bezuinigingen. Nog even naar de paragraaf over het ‘herverdeeleffect’. Citaat: “Goed

om te weten dat vanaf het jaar 2028 het werkelijke nadeel zal worden doorberekend, dat opnieuw nadelig zal uitpakken voor de gemeente Heerde.” Het gaat ons om ‘goed om te weten’. Als nu al de conclusie getrokken kan worden dat vanaf 2028 de herverdeling ‘nadelig’ zal uitpakken vragen we ons af waar dat door komt, of we daar nog op kunnen sturen en of de financiële consequenties al berekend of begroot kunnen worden.

Tot slot

En hoe sloten we vorig jaar onze algemene beschouwingen af?

“En dan komt er een meicirculaire 2023. Deze geeft, gelukkig, een stukje financiële ruimte. Maar de uitdagingen waar we als gemeente voor staan zijn niet mals. We roepen het college op om bestuurlijke moed te tonen en uitvoering te geven aan plannen die belangrijk zijn voor onze inwoners.”

Dat was vorig jaar. Het is niet voor niets dat we nu stellen: “Het is genoeg”. We willen voluit onze aandacht en energie richteng op de uitvoering het coalitieakkoord: “Samen leven, Samen doen”. Laten we onze focus op die uitvoering houden.

Dan gaan we als ChristenUnie|SGP Heerde vol vertrouwen sámen verder. Vertrouwen in het college. Vertrouwen in het ambtelijk apparaat. Vertrouwen in de samenwerking met alle partijen in de raad. En daarboven doen we ons werk in afhankelijkheid en ontspannenheid, omdat we vertrouwen op onze God en Vader.